

Planeringsförutsättningar, budget och investeringar

Kommunfullmäktiges mål & uppdrag till nämnderna

Ekonomiska ramar för budget 2022 och plan 2023–2025

Investeringsbudget 2022 och plan 2023–2025

Innehåll

Beslut	2
Förutsättningar för planperioden 2022–2025	3
Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022–2025	9
Långsiktiga mål	9
200 000-målet	9
Social hållbarhet	9
Klimatneutrala Umeå	10
Mål och uppdrag – Kommunen som organisation	11
Digital transformation	11
Personalpolitiska mål och uppdrag	11
Finansiella mål och uppdrag	12
God ekonomisk hushållning	12
Upphandling och inköp	12
Ekonomisk planering & investeringar	13
Övriga uppdrag	13
Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning	14
Regler för god ekonomisk hushållning	15
Planering, uppföljning, analys och utvärdering	15
Budget 2022 och plan 2023–2025 för nämnderna	16
Bilagor	20

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

- att fastställa skattesatsen år 2022 till 22,80
- att fastställa kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022 - 2025
- att fastställa uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning
- att fastställa kommunstyrelsens förslag till nettokostnadsbudget 2022 och plan 2023–2025 för respektive styrelse eller nämnd
- att fastställa investeringsbudget för 2022 och investeringsplan för 2023–2025
- att för löneökningar 2022 avsätta 2,45 % vilka fördelas per nämnd
- att godkänna att kommunstyrelsen under löpande år får besluta om omfördelning av medel, som frigörs till följd av samordningsvinster
- att godkänna att kommunstyrelsen får göra tekniska förändringar av budgetramar under förutsättning att nämnderna är överens och att förändringarna är kostnadsmässigt neutrala i kommunens budget
- att kommunstyrelsen inom fastställd investeringsbudget och plan får göra tidsmässiga förskjutningar av investeringar för att anpassa till förändrade förutsättningar
- att fastställa mark- och exploateringsplan 2022–2025 enligt bilaga 3
- att fastställa regler för beredning av kommunrevisionens budget
- att fastställa kommunrevisionens budget för 2022
- att fastställa regler för beredning av budget för lekmanrevisionen
- att fastställa budget för lekmanrevisionen 2022.

Förutsättningar för planperioden 2022–2025

Inledning

Coronapandemin har åskådliggjort samhällets sårbarheter men också gjort oss varse om vad som verkligen är viktigt för ett gott samhälle i såväl kris som normalläge. Välfärden måste värnas. Den är en grundförutsättning för att så många som möjligt ska kunna leva ett gott liv och åtnjuta verklig frihet att förverkliga sina drömmar och livsplaner.

Tillväxten stärker vår skattebas och säkrar välfärd och utveckling för alla umebor. Det är därför viktigt att Umeå fortsätter växa och utvecklas. Men när Umeå växer måste vi också tidigt förebygga de problem som kan uppstå när en stad blir större. Att förhindra framväxten av utsatta områden och ta kampen mot droger är ett övergripande mål för Umeå kommun.

Vi står dock fortfarande inför utmaningar i form av klimathot, konsekvenser av pandemin och osäkerheter i omvärlden. Men dessa utmaningar erbjuder också möjligheter att bygga ett bättre samhälle. Håller vi hårt i vår inställning om hållbarhet ur alla aspekter, kommer vi att få en region präglad av trygghet, kreativitet, utveckling och bildning. En stad och kommun som visar resten av världen att ett hållbart, tryggt och välkomnande samhälle är möjligt.

Konjunkturen

Samhällsekonomin befinner sig våren 2021 i en återhämtningsfas efter pandemin. Under återstoden av året beräknar Sveriges kommuner och regioner (SKR) att konjunkturen stärks allt snabbare, något som skulle innebära att den kraftiga BNP-nedgången från 2020 hämtas igen redan till 2022.

I takt med att pågående vaccinering minskar smittspridning och vårdbelastning kommer de olika restriktioner som införts för att hantera pandemin minska eller upphöra. Flera av dessa restriktioner har haft negativ inverkan på de inhemska tjänstenäringarna och SKR beräknar att när restriktionerna lättar kommer hushållens konsumtion att öka. Något som kommer att påverka konjunkturen i positiv riktning redan under hösten 2021 och enligt SKR bidra till hög BNP-tillväxt under återstoden av 2021 och 2022.

Detta innebär även att antalet arbetade timmar i Sverige ökar under 2022. SKR påtalar dock att en förväntad uppgång i medelarbetstid tillfälligt kan begränsa uppgången av antalet sysselsatta i riket. Behovet av kompetens kommer i första hand att täckas av att redan anställda åter går upp i arbetstid. Något som understöds av att systemet för korttidspermitteringar nyttjas i lägre omfattning och att sjukfrånvaron minskar efter pandemin.

Detta medför att det kommer att dröja flera år innan arbetsmarknaden är återhämtad efter pandemin. Enligt SKRs prognos ebbar lågkonjunkturen ut först 2024. Trots lågkonjunktur och mycket omfattande finanspolitiska satsningar står de svenska offentliga finanserna starka.

Samtidigt återstår mycket arbete för att hantera pandemin globalt, något som kan komma att få inverkan på återhämtningstakten även i Sverige.¹

Lokal och regional konjunktur

De långsiktiga effekterna av pandemin och dess påverkan på framförallt världsmarknaden är fortfarande svår att bedöma. De olika konjunktur- och tillväxtbarometrar som finns pekar dock på att Norra Sverige och Umeå har en fortsatt god konjunktur bland annat kopplat till industri- och infrastrukturinvesteringar. Den exporterande industrisektorn går fortsatt starkt och Umeås position

¹ SKR - Ekonomirapporten maj 2021 – Om kommunernas och regionernas ekonomi

med en stark befolkningsutveckling, inslag av offentliga jobb samt ett diversifierat näringsliv ger sammantaget en tämligen ljus bild över möjligheterna till fortsatt tillväxt. Besöksnäringen och närliggande näringar är dock fortsatt under stark press. Pandemins längd samt eventuella ändrade beteenden kan påverka ungdoms- och instegsjobb. Hur snabbt den lokala konjunkturen återhämtar sig och när en full återgång sker är osäkert.

Bostadskonjunkturen

Utvecklingen på bostadsmarknaden utgör en väsentlig förutsättning för bostadsbyggandet och har stor betydelse för hushållens privatekonomi och för den totala samhällsekonomin. En högre grad av distansarbete och därmed hemarbete har påverkat såväl bostadspreferenser som boendemönster. Bostadsmarknaden har påverkats av Coronakrisen med stigande priser i Umeå kommun, Västerbotten och riket som helhet. Priserna på både bostadsrätter och småhus har stigit snabbare än inflationstakten med rekordhög priser under 2020 som sedan fortsatt att stiga under början av 2021. På årsbasis har villapriserna i Umeå ökat med 7 procent medan bostadsrättspriserna ökat med 3 procent under det senaste året.

Demografi

Enligt SCB:s senaste befolkningsprognos förväntas antalet invånare öka med ca 567 000 personer till och med 2032. Andelen barn- och unga (0–18 år) beräknas för riket som helhet minska med 2,0 procent under perioden 2020–2032. Den nya prognosen påtalar även att andelen invånare i arbetsför ålder (20–64 år) ökar med ca 3,7 procent fram till 2032 samtidigt som hela 51 procent av den totala befolkningsökningen under perioden kommer att ske inom åldersgruppen 80 år eller äldre².

Befolkningsutvecklingen i Umeå

Den genomsnittliga befolkningsökningen i Umeå kommun beräknas till drygt 1 500 personer årligen. Ökningstakten är något lägre i början och slutet av prognosperioden med strax över 1 400 år 2021 och år 2032. Den största ökningen sker mellan åren 2027–2029 med runt 1 550. Enligt prognosen kommer Umeå kommun att passera 140 000 invånare under år 2027. Befolkningsutvecklingen i årets prognos ligger något lägre än i fjolårets prognos. Det beror dels på en något svagare befolkningsökning år 2021 till följd av pandemins negativa inverkan på såväl flyttningarna inom landet som internationella, dels på ett lägre barnafödande främst i början av prognosperioden.

Fram till år 2032 ser vi ökande befolkning i alla åldersklasser. Andelen barn och unga (0–18 år) beräknas öka med 15 procent under perioden 2020–2032 samtidigt som gruppen i arbetsför ålder ökar med 12 procent. Även Umeås befolkningsammansättning åldras likt övriga rikets, även om konsekvenserna inte är lika stora. Fram till 2032 står åldersgruppen 80 år eller äldre för drygt 20 procent av den totala befolkningsökningen i Umeå kommun.

² SCB Sveriges framtida befolkning 2021-2070 - 28 april 2021

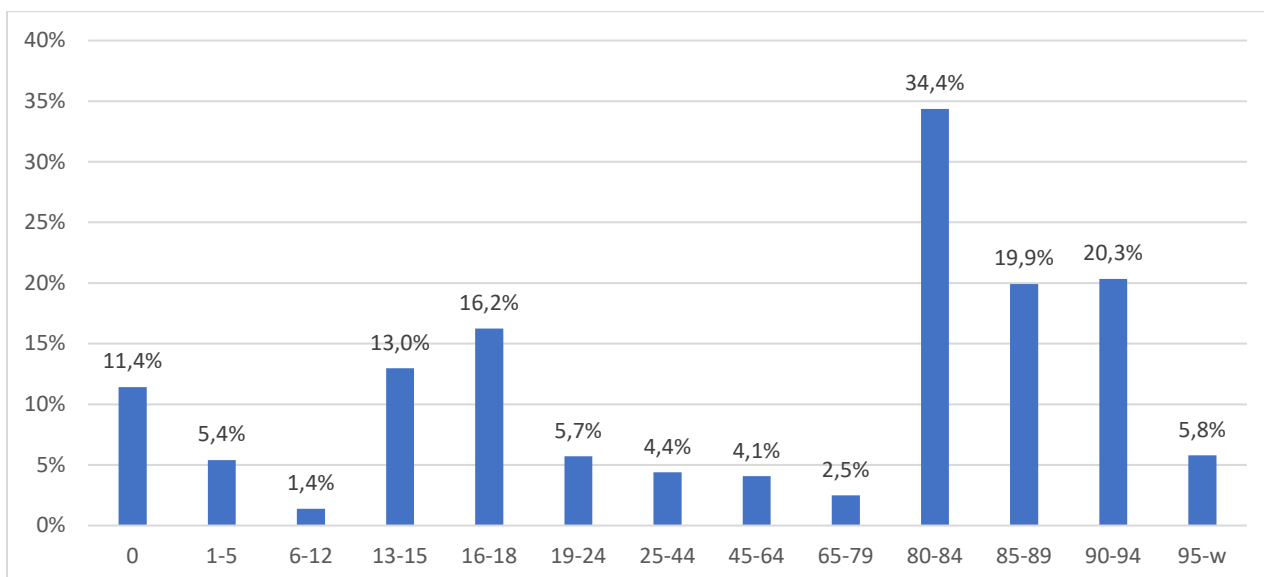

Diagram 1 - Umeå kommun - procentuell förändring av antalet invånare i olika åldersgrupper mellan 2020-2025

Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Umeå kommun (Mnkr)	2021	2022	2023	2024	2025
Umeå kommuns prognos över skatter och bidrag 29 april 2021	8 014	8 270	8 502	8 773	9 113
<u>Specifikation prognos:</u>					
Skatteintäkter	6 708	7 051	7 330	7 589	7 912
Inkomstutjämning	1 145	1 206	1 261	1 317	1 378
Kostnadsutjämning	-746	-729	-738	-756	-766
Regleringsbidrag	387	313	219	190	154
LSS-utjämning	158	176	178	180	182
Strukturbidrag	0	0	0	0	0
Införandebidrag	6	0	0	0	0
Slutavräkning	109	0	0	0	0
Fastighetsavgift	247	253	253	253	253
Summa	8 014	8 270	8 502	8 773	9 113

Tabell 1: Prognos över skatteunderlag, skatteintäkter och statsbidrag 2021-2025

Kommunfullmäktige fastställde i oktober 2020 skattesatsen för år 2021 till 22,80 kr. En ökning av skattesatsen med en skattekrona motsvarar cirka 309 miljoner kronor i skatter och bidrag år 2022. Kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag beräknas öka med 256 miljoner kronor mellan 2021 och 2022.

Arbetsmarknad

Enligt arbetsförmedlingen prognos för 2021-2022 är det fortfarande ett allvarligt läge på svensk arbetsmarknad och återhämtningen på riksplanet bedöms ta tid. Trots att antalet sysselsatta beräknas öka från andra halvåret 2021 förväntas sysselsättningsgraden vid utgången av 2022 vara lägre än innan pandemin. Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten för riket som helhet kommer att minska något under andra halvåret 2021 men ändå ligga kvar på en hög nivå under 2022.

Enligt arbetsförmedlingens prognos kommer återhämtningen för den svenska arbetsmarknaden ta tid och effekterna av pandemin kvarstå under lång tid framöver. Enligt arbetsförmedlingen har de som var arbetslösa redan före krisen fått en svårare situation och risken är stor för att antalet långtidsarbetslösa på riksplanet fortsätter att öka även framgent. Pandemin har även bidragit till att strukturomvandlingen på arbetsmarknaden nu går snabbare. Digitalisering och automatisering blir viktigare vilket ställer nya och högre krav på arbetskraftens kompetenser³.

Den regionala arbetsmarknaden

För norra Sverige och då främst för Västerbotten och Norrbotten har Arbetsförmedlingen en väsentligt mer positiv prognos än för riket som helhet. Under pandemin har arbetslösheten stigit något i både Norrbottens och Västerbottens län men Västerbotten har fortsatt lägst arbetslöshet i riket med 6,5 procent att jämföra med rikets 8,7 procent. Även Norrbotten med sina 6,9 procent ligger väsentligt lägre än riket som helhet. Arbetsförmedlingen bedömer att denna trend fortsätter och anledningen är främst att befolkningen i arbetsför ålder minskar samtidigt som efterfrågan på arbetskraft från företag och offentliga aktörer är fortsatt stark. De omfattande investeringar som aviserats både i Norr- och Västerbotten ökar behovet av arbetskraft inom i stort sett alla sektorer, något som innebär att inflyttningen till de två länen från övriga riket måste öka rejält för att täcka arbetsmarknadens behov.⁴

Kompetensbehov i Umeå kommun

Umeå kommuns personalavdelning har reviderat den långsiktiga kompetensförsörjningsprognosen för perioden 2021 – 2031. Bedömningen är att antalet tillsvidareanställda i Umeå kommun kommer att öka från 9 672 till 12 929. Beräknade pensionsavgångar och personalrörlighet innebär att 3 437 tillsvidareanställda är kvar och att kommunen därmed har ett rekryteringsbehov på 9 492 tillsvidareanställda under den närmaste 10-årsperioden⁵.

Nämnd (tillsvidareanställda)	Antal 2021	Pensionsavgångar 2021-2031	Övriga avgångar 2021-2031	Rekryteringsbehov 2021-2031	Antal 2031
För- och grundskolenämnd	3368	-693	-1081	2203	3797
Individ- och familjenämnd	1781	-358	-1046	2633	3010
Äldrenämnden	1895	-377	-1107	2497	2908
Tekniska nämnden	934	-229	-282	697	1121
Gymnasienämnden	852	-245	-281	757	1083
Kommunstyrelsen	203	-50	-125	215	244
Kulturnämnden	201	-53	-48	141	241
Fritidsnämnden	174	-38	-70	143	209
Byggnadsnämnd	111	-25	-64	111	133
Umeå räddningsnämnd	76	-8	-11	34	91
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	57	-8	-28	48	68
Överförmyndarnämnd	20	-4	-5	13	24
S:a	9 672	-2 088	-4 148	9 492	12 929

³ Arbetsmarknadsutsikterna hösten 2020 - Utvecklingen på arbetsmarknaden 2020-2022 Arbetsförmedlingen analys 2020:12

⁴ Arbetsmarknadsutsikter - Utvecklingen på arbetsmarknaden i Norrbottens och Västerbottens län i ett framtidsperspektiv Arbetsförmedlingen 18 mars 2021

⁵ Umeå kommuns kompetensförsörjningsprognos 2021-2031

Strukturella faktorer

Pandemin påskyndar strukturomvandling?

Både arbetsförmedlingen och SKR lyfter i sina rapporter fram att även om olika branscher och företag påverkats i olika omfattning så har pandemin medfört strukturomvandlingar inom ekonomin som helhet. Pandemin och dess restriktioner har medfört ett snabbt införande av nya arbets- och produktionsmetoder, ofta med hjälp av digitala verktyg.

SKR lyfter fram att antalet arbetade timmar under 2020 minskade väsentligt mer än nedgången för BNP, ett mönster som även återkommer i ett flertal andra länder. Enligt SKR innebär detta att rikets samlade produktion kan nås med en lägre relativ arbetsinsats än tidigare. Arbetsproduktiviteten, dvs förädlingsvärdet per timme, ligger våren 2021 högre än före pandemin. Även om en del av förändringarna det senaste året ej blir varaktiga är det troligt att Sveriges företag, myndigheter och kommuner kommer att stå kvar vid delar av de strukturella förändringar som genomförts under pandemin. Samtidigt påtalar SKR att denna utveckling i hög grad kommer att skilja sig åt mellan olika företag och branscher⁶.

Nettokostnadsavvikelser

Umeå har historiskt haft hög nettokostnadsavvikelse inom flera verksamheter. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Nedanstående tabell visar nettokostnadsavvikelsen i lagstadgad verksamhet i jämförelse med gruppen större städer.

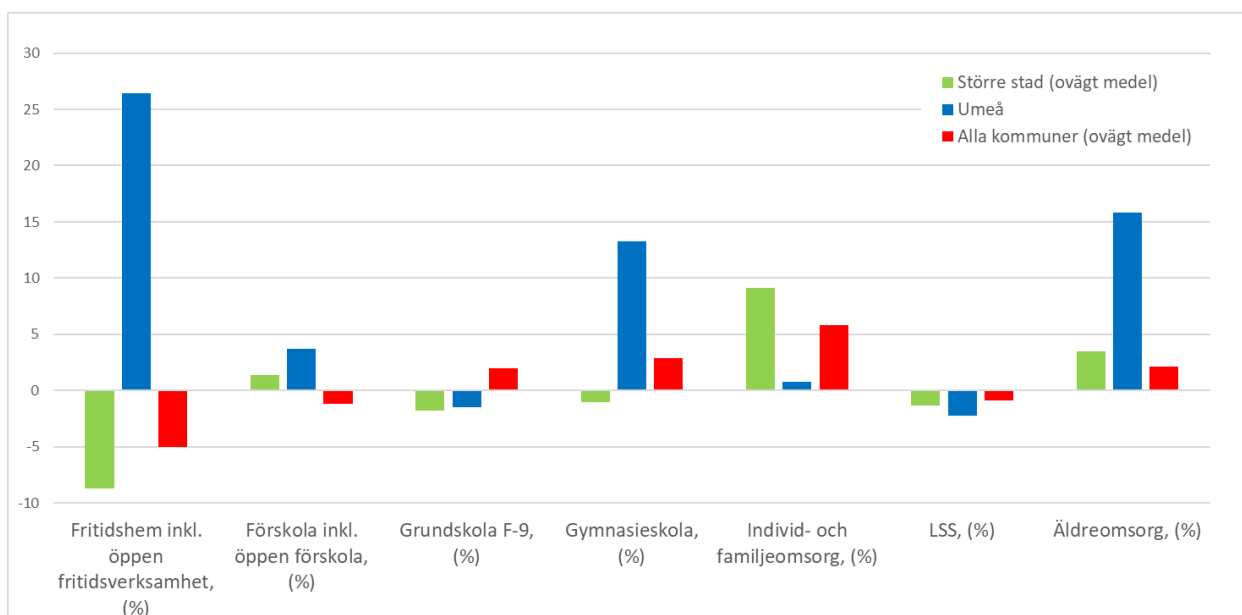

Diagram 2: Umeå kommuns nettokostnadsavvikelse 2019 i lagstadgad verksamhet⁷.

När det gäller icke lagstadgad verksamhet finns inte jämförelsetal i samma omfattning, Umeå kommun har dock över tid haft höga ambitioner inom såväl kultur- som fritidssektorn, något som även framgår vid kostnadsjämförelser med andra kommuner.

⁶ SKR - Ekonomirapporten maj 2021 – Om kommunernas och regionernas ekonomi

⁷ Källa Kolada: observera att nettokostnadsavvikelse för 2020 publiceras först i september 2021

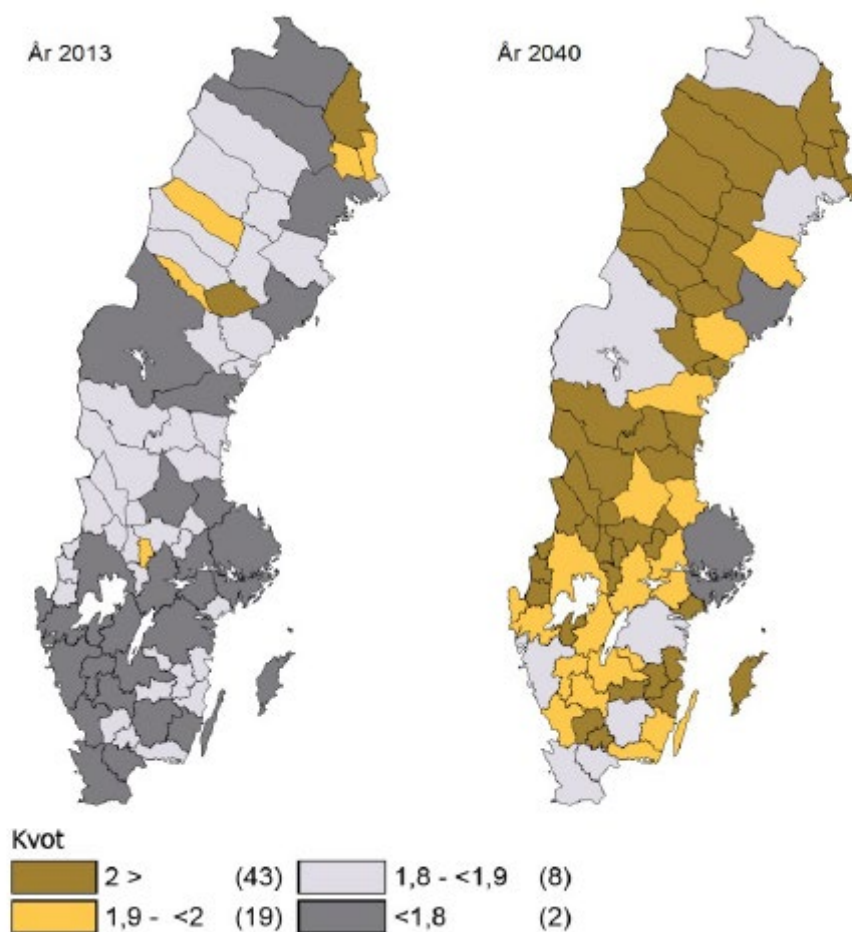
Försörjningskvotens långsiktiga utveckling

En annan strukturell faktor är den så kallade försörjningskvoten som uttrycker hur många personer varje person i de mest förvärsaktiva åldrarna (20-64 år) förväntas försörja. En försörjningskvot på 1,58 innebär att 100 personer i förvärsaktiv ålder förväntas försörja sig själva och 58 andra.

För i stort sett samtliga av Sveriges kommuner ökar försörjningskvoten fram till 2040, framförallt beroende på att andelen som är 65 år eller äldre ökar.

Även i Umeå bedöms försörjningskvoten långsiktigt öka, dock till väsentligt lägre nivåer än i övriga kommuner i riket. I kommunutredningens slutbetänkande lyfts Umeå med kranskommuner tillsammans med Stockholm-Uppsala fram som de enda av rikets regioner som 2040 beräknas ha en försörjningskvot under 1,8.⁸

Försörjningskvotens utveckling 2013-2040:

Figur 1: Umeå kommer även fortsättningsvis ha goda förutsättningar, många andra kommuner får fram till 2040 räkna med omfattande förändring av antalet personer i förvärsaktiv ålder⁹.

Försörjningskvotens utveckling i Umeå

Denna bild bekräftas även av Umeå kommuns egen befolkningsprognos som visar att försörjningskvoten i Umeå kommun förändras relativt sakta under perioden 2022-2032. Från att 100 personer i förvärsaktiv ålder ska försörja sig själva och 66 personer till under 2022 till att 100 personer i förvärsaktiv ålder ska försörja sig själva och 68 personer 2032.

⁸ Källa: SCB samt Långtidsutredningen 2015; Bilaga 7 (SOU 2015:101)

⁹ Källa: Starkare kommuner - med kapacitet att klara välfärdsuppdraget (SOU 2020:8)

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag 2022–2025

Långsiktiga mål

200 000-målet

Mål 1: Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050. Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 1 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, Umeå energi, AB Bostaden, samt Infrastruktur i Norr AB

Uppdrag 1: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för tillväxt i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

Uppdrag 2: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utifrån arbetet med tidigare uppdrag 1 och 2 fortsätta arbetet med att formera en tillväxtkommission för hur Umeå ska växa hållbart och innovativt. Arbetet sker med fördel inom ramen för styrberedningen och i olika nätverk.

Uppdrag 3: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och byggnadsnämnden i uppdrag att under 2022 fortsätta med att skapa planberedskap genom att planera för minst 2000 bostäder per år.

Social hållbarhet

Mål 2: Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden. Samordningsansvar: kommunstyrelsen och individ- och familjenämnden. Mål 2 destinerar särskilt till: individ- och familjenämnden, för- och grundskolenämnden, fritidsnämnden, kulturnämnden, samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Uppdrag 4: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för social hållbarhet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

Uppdrag 5: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att hindra framväxten av segregation och utsatta områden i Umeå. I uppdraget ingår att utveckla arbetet hur kommunen mellan olika förvaltningar kan arbeta mer tillsammans, detta i syfte att förbättra och utveckla arbetsmetoderna för att skapa ännu bättre förutsättningar för tidiga insatser och långsiktiga verksamheter. Arbetet ska också inkludera andra offentliga aktörer som till exempel region och polis, samt ideell sektor.

Uppdrag 6: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna arbetet med att ta fram en åtgärdsplan utifrån de rekommendationer och den lägesbild som tagits fram av UmeBrå *Umeå växer – tryggt och säkert*.

Uppdrag 7: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att trygghetsuppdraget inom ramen för *Umeå växer – tryggt och säkert* under 2022 ska ha ökat fokus på kampen mot narkotika tillsammans med kommunens samarbetsaktörer.

Uppdrag 8: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

Uppdrag 9: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att fortsätta med arbetet som sker inom ramen för Kommissionen för ett socialt hållbart Umeå. Utgångspunkten ska vara att fortsätta främja sociala innovationer och medskapande, samt skapa förutsättningar för välbefinnande och framtidstro. Arbeta mot barnfattigdom, förebyggande hälsoarbete samt jämställd stadsplanering ska fortgå.

Uppdrag 10: Kommunfullmäktige ger gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att samordna insatser för att parera arbetslöshet i spåren av COVID-19-pandemin med särskilt fokus på personer som står långt från arbetsmarknaden i samverkan med arbetsförmedlingen.

Mål 3: Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv. Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 3 destinerar särskilt till: för- och grundskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, individ- och familjenämnden samt äldrenämnden

Uppdrag 11: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utreda och ta fram förslag på jämlikhetsdata för att mäta och synliggöra skillnader. Genom att mäta och synliggöra skillnader kan Umeå kommun målmedvetet arbeta för ett jämlikt Umeå.

Klimatneutrala Umeå

Mål 4: Umeå ska vara klimat neutralt till 2040. Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 4 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, byggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, tekniska nämnden, Umeå kommunföretag, AB Bostaden, Umeå energi, samt Vakin

Uppdrag 12: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för klimatneutralitet i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

Uppdrag 13: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att samordna och driva arbetet med *Klimatneutrala Umeå*, samt att fortsätta arbetet med klimatkontrakt. Uppdraget innefattar också att fortsätta utveckla Umeå kommuns befintliga samverkansmodeller med olika samhällsaktörer så att dessa kan involveras i arbetet.

Uppdrag 14: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att vidareutveckla och till nämnderna tillhandahålla metoder för att genomföra klimat- och kostnadsanalyser. Metoderna ska underlätta nämndernas redan pågående arbete med att ta fram och prioritera åtgärder för att leva upp till Umeå kommuns miljömål.

Uppdrag 15: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med Umeå kommunföretag fortsätta arbetssättet med klimatomställningsinvesteringar för såväl kommunen som kommunkoncernen utifrån det arbete som bedrivs inom ramen för *Klimatneutrala Umeå*.

Uppdrag 16: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en strategi för utvecklingen av cirkulär ekonomi i Umeå. Arbetet ska utgå från miljömålen, avfallsplanen och arbetet med social hållbarhet. Arbetet ska därtill ske i samverkan med kommunens nämnder och bolag.

Uppdrag 17: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att utveckla kommunens miljöledningsarbete.

Mål och uppdrag – Kommunen som organisation

Digital transformation

Mål 5: För att klara kompetensförsörjningen, förbättra arbetsmiljö och ge bättre medborgarnytta ska de möjligheter som den digitala transformationen innebär vara förstahandsalternativet för Umeå kommuns verksamhetsutveckling. Samordningsansvar: kommunstyrelsen. Mål 5 destinerar särskilt till: kommunstyrelsen, personalnämnden, äldre- och familjenämnden, tekniska nämnden, samt Umeå energi

Uppdrag 18: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och bolag upprätta program för digitalisering i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer för aktiverande styrning.

Uppdrag 19: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med tekniska nämnden genomföra en omvärldsanalys av jämförbara kommuners arbete med att skapa förutsättningar för digital omställning. Analysen ska särskilt belysa hur andra kommuner ger tillgång till digitala verktyg, ex datorer och smartphones, i kommunens olika verksamheter. Uppdraget omfattar också beskrivning av nuläge och behov av tillgång till digitala verktyg i Umeå kommuns olika verksamheter ur ett samlat kommunperspektiv. Uppdraget ska utmyнна i förslag till ekonomisk plan för digitala verktyg och innehålla beskrivning av ekonomiska konsekvenser i form av investeringar och drift, såväl som verksamhetsperspektiv. Uppdraget ska redovisas våren 2022 som ett underlag inför budget 2023.

Personalpolitiska mål och uppdrag

Mål 6: Umeå kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare som klarar kompetensförsörjningen. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 7: Umeå kommun ska ha ett närvarande ledarskap som skapar förutsättningar för goda resultat där riktvärdet för antalet medarbetare per chef inte ska vara fler än 30. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 8: Umeå kommun ska ha hälsofrämjande arbetsplatser och en sjukfrånvaro som ligger lägre än genomsnittet för Sveriges kommuner. Olikheter mellan kvinnors och mäns

arbetsmiljöer, arbetsvillkor och sjukfrånvaro ska minska. Samordningsansvar: personalnämnden

Mål 9: Umeå kommun ska ha heltid och tillsvidareanställning som norm.

Samordningsansvar: personalnämnden

Uppdrag 20: Kommunfullmäktige ger personalnämnden i uppdrag att se över och utöka de fackliga organisationernas förtroendemannatid.

Finansiella mål och uppdrag - av betydelse för god ekonomisk hushållning

Mål 10: Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent. Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 11: Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.

Samordningsansvar: kommunstyrelsen

Mål 12: Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter. Samordningsansvar: kommunstyrelsen

God ekonomisk hushållning

Uppdrag 21: Kommunfullmäktige ger samtliga nämnder i uppdrag att fram till 2025 minska nettokostnadsavvikelse i relation till jämförbara större städer.

Uppdrag 22: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande en ny gymnasieskola, både vad gäller placering och programstruktur. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.

Uppdrag 23: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden tillsammans med äldrenämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande nytt vård- och omsorgsboende för planeringsperioden 2025-2028 förutom tidigare planerat objekt tillsammans med AB Bostaden. Alternativen ska belysa ekonomiska konsekvenser ur både fastighets- och verksamhetsperspektiv, samt eventuella andra verksamhetsmässiga konsekvenser.

Uppdrag 24: Kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att utreda olika alternativ gällande framtida ombyggnation av Renmarkstorget. I arbetet ingår att föra dialog med fastighetsägare om utformningen av det framtida Renmarkstorget.

Upphandling och inköp

Uppdrag 25: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att göra en förstudie om kommunalt samordnad varudistribution för Umeå.

Ekonomisk planering & investeringar

Uppdrag 26: För att långsiktigt säkra kommunens finansiella ställning ger kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att analysera kommunens finansiella förutsättningar till och med år 2032 (kommande tio åren).

Uppdrag 27: Kommunfullmäktige ger även kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att sammanställa och presentera kommunens samlade investeringsbehov nedbrutet på objektsnivå till och med år 2032 (kommande tio åren). Sammanställningen ska även inkludera beräkning av den driftskostnad som blir effekt av årligt investeringsbehov. Kommunens finansiella förutsättningar ska tillsammans med sammanställt investeringsbehov presenteras för kommunfullmäktige vid uppstart av budgetprocess för 2023 och ligga till grund för utformning av finansiella strategier för kommande år.

Uppdrag 28: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och tekniska nämnden i uppdrag att utforma förslag till komplettering av nuvarande riktlinjer för budget och investeringsprocess med riktlinjer som tydliggör arbetsordning (process), möjliggör helhetsbild för prioritering, delegationsordning och regelverk för lokalanskaffning (oavsett egen regi, extern förhyrning och finansiell leasing).

Uppdrag 29: Kommunfullmäktige ger fritidsnämnden i uppdrag att i dialog med föreningslivet genomföra en analys av de verksamhetsmässiga konsekvenserna av framtida klimatförändringar med särskilt fokus på fritidssektorns behov och förutsättningar när det gäller vintersporten.

Övriga uppdrag

Uppdrag 30: AB Bostaden skall i alla lägen beakta möjligheten till nyproduktion och bygga lägenheter utanför de centrala stadsdelarna. Det kan handla om kommundelscentra, men även i byar med omland som exempelvis Tavelstö, Sörmjöle, Bullmark, Botsmark, Yttersjö, Hissjö m.fl.

Uppdrag 31: Uppdra till för- och grundskolenämnden att tillskapa fler resursklasser.

Uppdrag 32: Kommunfullmäktige ger Umeå kommunföretag i uppdrag att införa flexibla nattstopp för avstigande i kollektivtrafiken där bussen stannar mellan två ordinarie hållplatser i syfte att öka den upplevda tryggheten nattetid.

Uppdrag 33: En kuratorstjänst införs inom äldreomsorgen.

Uppdrag, regler och styrning för god ekonomisk hushållning

Ny budget- och investeringsprocess inför budgetbeslut 2022

Kommunfullmäktige antog i mars 2020 nya riktlinjer för Umeå kommuns budget- och investeringsprocess, implementering av dessa riktlinjer har med anledning av pandemin försenats och implementering kommer att ske från och med hösten 2021 (inför budgetbeslut i juni 2022 för verksamhetsåret 2023).

Kommunfullmäktige fattade i mars 2021 även beslut om nya riktlinjer för aktiverande styrning (styrning via grunduppdrag, inriktningsmål och tilläggsuppdrag), samt riktlinjer för ägarstyrning (styrning av kommunens bolag). Båda dessa riktlinjer är i hög grad sammanvävda med och kompletterar kommunens nya budget- och investeringsprocess och kommer därför införas samordnat med kommunens nya budget- och investeringsprocess under 2021 och 2022.

Vårt uppdrag

Förvaltningarna har till uppdrag att genomföra kommunfullmäktiges övergripande mål och nämndernas uppdragsplaner.

Verksamhetsidé

Med gemensamma krafter skapar vi ett gott liv i Umeå. Umeå kommun ska bidra till välfärd för alla och skapa goda förutsättningar för företagande, fritid och kultur.

Värdegrund

- Medborgarfokus – Umeå kommun skapar värde för dem vi finns till för.
- Öppenhet – Umeå kommun är tillgänglig, tydliga och lyssnar med omtanke.
- Tillit – Umeå kommuns medarbetare har förtroende för varandra och vår förmåga att möta utmaningar.
- Ständiga förbättringar – Umeå kommun utvecklas positivt genom ständiga förbättringar och förnyelse.

Styrprinciper

- Kommunnytta/medborgarnytta före enskild nämnds-, förvaltnings- eller verksamhetsnytta.
- Alla beslut ska vara finansierade.
- Lika mål och krav för lika verksamheter.
- Fokus på uppföljning och analys.

Lagstadgade planer

Umeå kommun är enligt lag ålagd att utarbeta vissa kommunala planer. Dessa lagstadgade planer bereds på kommunfullmäktiges uppdrag av aktuell nämnd och beslutas av kommunfullmäktige (om så krävs i lagstiftningen) alternativt ansvarig nämnd.

Finansiella mål

- Resultatet i förhållande till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning ska uppgå till lägst 1 procent,
- Låneskulden per invånare ska plana ut 2026 för att sedan minska.
- Självfinansieringsgraden ska öka i förhållande till snittet de senaste fem åren, exklusive exploateringsintäkter.

Regler för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning innebär att både kommunens finansiella och verksamhetsmässiga mål uppnås, att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsmässigt och effektivt och att ekonomiska aktiviteter sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Det genomförs så här:

- Umeå kommuns verksamhet styrs av kommunfullmäktiges uppdrag, mål och budgetramar för drift och investeringar. Av kommunfullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.
- Nämnder som redovisar eller befarar ett underskott som överstiger en procent av tilldelad budgetram ska, om underskottet uppgår till mer än 1 mnkr, snarast redovisa en pris- och tidsatt åtgärdsplan till kommunstyrelsen och vidta de åtgärder som krävs för att uppnå en budget i balans
- De i budget och uppdragsplan angivna målen ska följas upp under budgetåret och slutligt avrapporteras i bokslut/verksamhetsrapporter.
- Den ekonomiska planeringen ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.
- Överskott är en nödvändig förutsättning för att finansiera framtida investeringar.
- Verksamheternas nettokostnader får inte öka snabbare än skatteintäkter, generella statsbidrag, utjämning och finansnetto.
- Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att Umeå kommun har god ekonomisk hushållning och följer kommunallagens krav på budget i balans. Nämnderna har detta ansvar inom sitt område och inom ramen för sin budget och regelverket för in-teckning i fiktivt eget kapital.
- Vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Alla större förändringar av verksamheten ska kostnadsberäknas (kalkyleras) och resursavstämmas före genomförande.
- Alla beslut ska innehålla en ekonomisk konsekvensbeskrivning som tydliggör hur beslutet påverkar kommunens ekonomi och hur det ska finansieras.

Planering, uppföljning, analys och utvärdering

Inriktningsmål från kommunfullmäktige

Samtliga nämnder förväntas bidra till kommunfullmäktiges fastställda inriktningsmål. Samordningsansvarig nämnd/styrelse håller ihop arbetet med inriktningsmål och program. Inriktningsmål från kommunfullmäktige är även särskilt destinerade till de nämnder som förväntas ta ett större ansvar eller är särskilt viktiga för inriktningsmålets genomförande.

Åtterrapporering till kommunfullmäktige

Åtterrapporering till kommunfullmäktige från kommunstyrelse, nämnder och bolag sker via årsredovisning över föregående kalenderår. Årsredovisning sammanställs av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer inför kommunfullmäktiges sammanträde i april. Förutom årsredovisningen ska kommunstyrelsen sammanställa och överlämna ett delårsbokslut över årets åtta första månader, delårsbokslutet inkluderar kommunstyrelse, nämnder och bolag. Delårsbokslutet överlämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast 15 oktober.

För att förbättra kommunfullmäktiges insyn och möjlighet att hantera avvikelser sker även återrapportering från nämnder, bolag och kommunstyrelse till kommunfullmäktige via en förenklad rapport för perioden januari–april. Den förenklade rapporten innehåller information relaterad till bolagens ekonomi, nämndernas ekonomi och personalförhållanden samt delrapportering av årets uppdrag från kommunfullmäktige.

Övrig uppföljning

De kommunala verksamheterna följs upp och utvärderas kontinuerligt. Uppföljning och utvärdering sker med syfte att följa måluppfyllelse, men även att uppnå kvalitet och utveckling av kommunens strukturella förutsättningar/resurser. Uppföljning och utvärdering ger även signaler om behov av och underlag för att kunna korrigera mål, planering eller resursfördelning. Uppföljning sker till exempel genom:

- verksamhetsuppföljning genom delårs- och årsbokslut
- resultatutvärderingar
- process- och kvalitetsuppföljning
- medborgar- och brukarundersökningar
- synpunkter och klagomål från medborgare och brukare
- uppföljning av horisontella perspektiv
- uppföljning Intern kontroll
- förslag- och avvikelshantering.

Intern styrning och kontroll

Kommunfullmäktige har beslutat om riktlinjer för kommunens arbete med intern styrning och kontroll. Den interna kontrollen skall baseras på riskanalyser och innehålla lämpliga åtgärder mot prioriterade risker. För mer information se Riktlinjer för Intern styrning och kontroll.

Budget 2022 och plan 2023–2025 för nämnderna

Budget för 2022 och plan för 2023–2025 utgår från av kommunfullmäktige fastställd budget för 2021 samt beslutade ramjusteringar. Differentierat index har använts vid uppräknings av nämndernas lönekostnader till 2022 års beräknade lönenivå. I genomsnitt beräknas lönekostnaderna öka med 2,45 %. Övriga driftkostnader och intäkter har räknats upp med 1 %. Nämndernas ramar har utöver indexuppräknings justerats bl a med anledning av den demografiska utvecklingen.

Umeå kommun baserar sin prognos över skatteintäkter och statsbidrag på regeringens prognos över skatteunderlagets utveckling samt på Umeå kommuns egen befolkningsprognos och de antaganden dessa två prognoser vilar på.

Budgetramarna är nettokostnadsramar för styrelse och nämnder. Ramarna har fastställts utifrån nuvarande organisation. Eventuella organisationsöversyner och/eller överföring av verksamheter till nytt ansvar regleras genom beslut om tekniska förändringar av budgetramarna.

Av fullmäktige fastställd budgetram för nämnd innefattar medelstilldelning för samtliga kostnader för nämndens verksamhet.

Tabell 1. Budgetramar nämnder och styrelse

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Överförmyndarnämnd	-13 736	-14 761	-15 212	-15 676	-16 153
Kommunstyrelse *	-939 559	-1 044 829	-1 083 241	-1 146 264	-1 181 232
Kommunfullmäktige	-3 734	-3 784	-3 834	-3 885	-3 937
Personalnämnd	-1 151	-1 178	-1 205	-1 233	-1 262
Valnämnd	-72	-14 874	-15 178	-15 489	-15 806
Tekniska nämnd **	-1 241 503	-1 316 001	-1 334 847	-1 354 002	-1 373 470
Byggnadsnämnd	-44 841	-50 266	-51 989	-53 761	-55 583
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-15 744	-17 658	-18 344	-19 048	-19 773
Umeåregionens brand- och räddningsnämnd	-63 929	-66 031	-67 785	-69 583	-71 428
Äldrenämnd ***	-1 149 711	-1 193 600	-1 216 979	-1 240 829	-1 265 159
Individ- och familjenämnd ****	-1 425 125	-1 483 351	-1 512 589	-1 542 440	-1 572 919
Fritidsnämnd	-135 745	-140 394	-142 931	-145 516	-148 152
Kulturnämnd	-148 326	-153 070	-156 276	-159 554	-162 907
För- och grundskolenämnd *****	-2 079 604	-2 136 805	-2 191 100	-2 246 838	-2 304 059
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	-509 217	-537 719	-552 195	-567 060	-582 324
Gemensam IT nämnd Umeå-Skellefteå	0	0	0	0	0
Gemensam nämnd Umeregionen	0	0	0	0	0
Summa nämndsramar	-7 771 995	-8 174 320	-8 363 704	-8 581 180	-8 774 167
Varav finansiella kostnader pensioner	-9 288	-12 972	-16 356	-21 219	-24 033
Summa verksamhetens netto-kostnader (exkl finansiella kostnader)	-7 762 707	-8 161 348	-8 347 348	-8 559 961	-8 750 134

*Kommunstyrelsens ram innefattar medelstillelning för hållbarhetsstrategier och miljöledningssystem, 2 mnkr.

**Tekniska nämndens ram innefattar medelstillelning för nödvändiga tillkommande externförhyrningar 2022, 13,5 mnkr.

***Äldrenämndens ram innefattar medelstillelning för ökad grundbemanning, 10 mnkr.

****Individ- och familjenämndens ram innefattar medelstillelning för inköp och tvätt av arbetskläder, 2,1 mnkr, samt justering av avtal för kvinno- och tjejjouren.

*****För- och grundskolenämndens ram innefattar medelstillelning för arbetskläder inom förskola och grundskola, 2 mnkr.

Tabell 2. Specifikation av kommunstyrelsens budgetram

Kommunstyrelse	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kraftverksamhet	120 000	112 000	112 000	112 000	112 000
Kollektivtrafik *	-129 566	-137 566	-143 566	-149 566	-155 566
Umeå Folkets Hus *	-26 975	-27 245	-27 517	-27 792	-28 070
Västerbottens Museum *	-16 391	-16 693	-17 001	-17 315	-17 635
Norrlandsoperan *	-29 998	-30 540	-31 091	-31 653	-32 224
Friskvårdsbidrag	-6 350	-7 414	-7 498	-7 584	-7 671
Fackliga förtroendemän	-11 799	-13 096	-13 422	-13 755	-14 097
Utdelning från UKF	30 000	0	0	0	0
Utvecklingsanslag:					
- Tillväxtanslag	-17 815	-17 815	-17 815	-17 815	-17 815
- Verksamhetsutvecklingsanslag digitalisering	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag social hållbarhet	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
- Verksamhetsutvecklingsanslag bostadsförsörjning	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Anslag för oförutsedda behov	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337	-20 337
Avskrivningar	-455 759	-504 116	-540 655	-565 426	-568 588
Utrangeringar	-21 083	-19 000	-19 000	-19 000	-19 000
Pensioner nettokostnad	-105 918	-106 034	-95 518	-121 242	-140 379
Kommunstyrelsen administration, bidrag och politisk verksamhet övrigt	-232 569	-241 972	-246 821	-251 779	-256 850
Summa kommunstyrelse (inkl finansiella kostnader)	-939 559	-1 044 829	-1 083 241	-1 146 264	-1 181 232

* Enligt avtal och ägarsamråd

Resultaträkning 2021–2025

Tabell 3. Resultaträkning

	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Verksamhetens intäkter	1 532,1	1 522,4	1 512,9	1 526,1	1 539,5
Verksamhetens kostnader	-8 839,0	-9 179,6	-9 319,6	-9 520,6	-9 721,0
Avskrivningar	-455,8	-504,1	-540,7	-565,4	-568,6
Verksamhetens nettokostnader	-7 762,7	-8 161,3	-8 347,3	-8 560,0	-8 750,1
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämning	7 861,7	8 270,0	8 502,5	8 773,3	9 113,4
Finansiella intäkter	157,9	168,1	191,2	214,7	239,6
Finansiella kostnader	-178,3	-194,1	-225,5	-258,3	-288,2
Avsatt för volymökningar			-35,8	-82,0	-223,5
Resultat	78,6	82,7	85,1	87,7	91,1

Finansieringsbudget och nyckeltal 2021–2025

Tabell 4. Finansieringsbudget

	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Tillförda medel					
Resultat	78,6	82,7	85,1	87,7	91,1
Avskrivningar	455,8	504,1	540,7	565,4	568,6
Pensionsavsättning	22,0	28,8	15,2	34,8	47,8
Summa tillförda medel	556,4	615,6	640,9	688,0	707,6
Använda medel					
Nettoinvesteringar	-866,8	-857,8	-1 068,8	-821,4	-670,9
Nettoutgifter mark- och exploatering		-146,4	-101,8	-86,4	8,7
Summa använda medel	-866,8	-1 004,2	-1 170,5	-907,8	-662,2
Förändring av rörelsekapital	-310,4	-388,6	-529,6	-219,8	45,3

Tabell 5. Nyckeltal

	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Nettokostnadernas (exkl avskrivningar) andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	92,9	92,6	91,8	91,1	89,8
Soliditet	25,7%	27,2%	26,7%	26,7%	27,1%

Investeringsbudget 2022 och plan 2023–2025

Tabell 6. Investeringsbudget och plan

Nämnd/styrelse	Budget		Plan		
	2021	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	35 824	25 241	29 803	31 146	30 678
Tekniska nämnd	738 634	724 135	921 749	702 810	591 839
Byggnadsnämnd	450	439	439	439	438
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	270	263	263	263	264
Brand- och räddningsnämnd	24 500	15 500	54 500	18 000	8 750
Äldrenämnd	13 350	18 965	14 100	32 300	14 500
Individ- och familjenämnd	17 900	10 900	8 300	9 100	10 318
Fritidsnämnd	10 600	6 000	6 400	6 000	5 760
Kulturnämnd	7 000	3 700	3 700	3 700	3 330
För- och grundskolenämnd	12 320	34 460	26 040	14 100	1 560
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	6 000	18 150	3 500	3 500	3 500
Summa styrelse/nämnd	866 848	857 753	1 068 794	821 358	670 937
Mark- och exploatering - anläggningar		306 300	253 000	368 250	302 850
Summa inkl mark- och exploatering	866 848	1 164 053	1 321 794	1 189 608	973 787

Bilagor

1. Uppdrag från planeringsförutsättningar 2021–2024
2. Investeringsbudget 2022 och plan 2023–2025
3. Mark- och exploateringsplan 2022–2025
4. Mark- och exploateringsplanens påverkan på kassaflödet
5. Kommunfullmäktiges presidium 2021-06-09, § 1-2 Regler för hantering av kommunrevisionens budget och förslag till budget för kommunrevisionen 2022 samt regler för hantering av lekmanrevisionens budget och förslag till budget för lekmanrevisionen 2022.